

DE VLAAMSE MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet houdende het hybride onderwijs in het secundair onderwijs
- Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Dit voorontwerp van decreet regelt de minimale bepalingen voor de organisatie van het hybride onderwijs in het gewoon secundair onderwijs. Dit decretale kader laat ruimte aan school- en centrumbesturen om het interactief afstandsonderwijs vorm te geven op maat van hun pedagogische-didactische visie en rekening houdend met de context van de school of het centrum.

Op 8 juli 2022 keurde de Vlaamse Regering het voorontwerp van decreet voor de eerste keer principiële goed, waarna het advies werd gevraagd aan de Vlaamse Onderwijsraad en er onderhandelingen met de sociale partners plaatsvonden.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein: onderwijs en vorming

Beleidsveld: leerplichtonderwijs: secundair onderwijs

Beleidsdoelstelling: bepalen van minimaal decretaal kader voor de organisatie van het hybride onderwijs in het secundair onderwijs

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2022/187 van 27 mei 2022.

Het JoKER werd ter advies voorgelegd aan de bevoegde dienst van de Vlaamse Overheid. Het Departement Cultuur, Jeugd en Media verleende haar advies op 18 mei 2022.

Het Agentschap voor Onderwijsdiensten en de Onderwijsinspectie deden elk een uitvoerbaarheidstoets bij het voorliggende decreet. Met de bemerkingen uit deze uitvoerbaarheidstoetsen werd zoveel als mogelijk rekening gehouden.

De Inspecteur van Financiën verleende op 24 mei 2022 zijn gunstig advies bij dit voorontwerp van decreet. Met de inhoudelijke bemerkingen van de Inspecteur werd rekening gehouden. Het begrotingsakkoord is niet vereist.

De Vlaamse Onderwijsraad gaf advies op 27 september 2022.

De onderhandelingen met de sociale partners vonden plaats op 4 oktober 2022 en 18 oktober 2022, en werden bekrachtigd in het protocol nr. 217 van 21 oktober 2022.

2. INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Regelgevend kader

Door de coronacrisis zijn secundaire scholen tijdens de schooljaren 2019-2020 en 2020-2021 noodgedwongen overgeschakeld op afstandsonderwijs. Hoewel er een consensus bestaat dat contactonderwijs de kern vormt van het Vlaamse onderwijs, hebben scholen gemerkt dat een hybride vorm van onderwijs, waarbij lessen op school en online leeractiviteiten elkaar afwisselen, een meerwaarde kan vormen voor het leerproces.

Nu het onderwijs is geëvolueerd van een overmachtssituatie naar een meer genormaliseerde context, komt vanuit het onderwijsveld de vraag om hybride onderwijs ook structureel mogelijk te maken. Sommige scholen willen immers verder inzetten op de voordelen die het afstandsonderwijs biedt, maar bevinden zich op dit moment in een juridisch vacuüm, waardoor er aarzeling ontstaat om hier verder op in te zetten. Er werd door de onderwijsverstrekkers dan ook aangedrongen op een regelgevend kader. Het voorgestelde regelgevende kader zal reeds in werking treden vanaf 1 september 2022, om scholen zo voldoende garanties op een sluitend juridische kader te bieden.

Om voldoende garanties te bieden voor alle betrokken actoren – leerling, leerkracht en ouders - is het noodzakelijk te voorzien in een sluitend regelgevend kader dat ingaat op de noodzakelijke randvoorwaarden waarbinnen interactief afstandsonderwijs kan worden ingericht. Deze randvoorwaarden worden in het decreet en de Memorie van Toelichting uitgebreid toegelicht, maar hebben (o.a.) betrekking op:

- Het garanderen van kwaliteitsvol onderwijs, ook wanneer dit via interactief afstandsonderwijs wordt georganiseerd;
- Het garanderen van het leerrecht en de participatiekansen van elke leerling, met speciale aandacht voor leerlingen die zich in een kwetsbare thuissituatie bevinden of leerlingen met specifieke ondersteuningsnoden.
- Het organiseren van interactief afstandsonderwijs dat ingebed zit in een brede visie en vertrekt vanuit een beginsituatieanalyse.
- De gedragenheid van het hybride onderwijs door alle onderwijsparticipanten.

Voorliggend voorontwerp van decreet laat ruimte aan schoolbesturen om het interactief afstandsonderwijs vorm te geven op maat van hun pedagogisch-didactische visie en rekening houdend met de context van hun scholen.

Met interactief afstandsonderwijs worden onderwijsactiviteiten bedoeld die via digitale media plaatssonafhankelijk worden georganiseerd tijdens de schooltijd en waarbij er interactie is tussen

leerling en leerkracht. Dit interactief afstandsonderwijs kan synchroon of asynchroon worden georganiseerd.

Om de minimale garanties op het behouden van een kwaliteitsvol evenwicht tussen beide componenten te verzekeren, worden voor het interactief afstandsonderwijs maximumgrenzen ingeschreven, die per graad variëren. Tegelijk blijven scholen een ruime mate van vrijheid behouden om afstandsonderwijs naar eigen inzicht in te zetten. Zo worden de maximumgrenzen berekend op jaarbasis en is het voor scholen dus mogelijk om bijvoorbeeld te werken met projecten, vaste momenten etc.

Het hybride onderwijs zal ook voorwerp vormen van een evaluatieonderzoek, met het oog op eventuele bijstellingen.

Reeds lopende initiatieven

Heel wat scholen en centra de voorbije schooljaren een inhaalbeweging gemaakt op het vlak van ICT-integratie in het onderwijs. Voor personeelsleden die voordien misschien nauwelijks gebruik maakten van digitale media, is het gebruik van multimedietoepassingen of het gebruik van een digitale leeromgeving gemeengoed geworden.

Via Digisprong heeft de Vlaamse Regering ervoor gekozen om dat momentum aan te grijpen en scholen en centra op dat vlak verder te versterken. De Vlaamse Regering maakte 375 miljoen euro vrij voor infrastructuur en professionalisering met betrekking tot digitaal onderwijs. Ook werd op 1 september 2021 het Kenniscentrum Digisprong opgericht. Het Kenniscentrum Digisprong neemt verschillende taken op om het onderwijsveld te ondersteunen bij het gebruik van ICT binnen het onderwijs.

Om hybride onderwijs te ondersteunen werden reeds tal van maatregelen voorzien vanuit onderwijsverstrekkers, naast de infrastructurele ondersteuning en stappenplannen onder impuls van het Kenniscentrum Digisprong. Ook vanuit wetenschappelijke invalshoek is er werk gemaakt van een evidence-based praktijkgids voor leerkrachten om op een kwaliteitsvolle manier het interactief afstandsonderwijs verder uit te bouwen.

Daarnaast besliste de Vlaamse Regering in het kader van cao XII ICT-materiaal te voorzien voor leerkrachten. In totaal werd hiervoor 85 miljoen euro vrijgemaakt.

Daarbovenop worden er in samenwerking met het volwassenenonderwijs 'bootcamps' opgezet om onderwijspersoneel te professionaliseren inzake digitalisering van onderwijs.

B. TOELICHTING BIJ HET ADVIES VAN DE VLAAMSE ONDERWIJSRAAD

De Vlaamse Onderwijsraad (VLOR) bracht haar advies uit op 27 september 2022. De VLOR onderschrijft grotendeels de basisvoorwaarden en verplichtingen voor de organisatie van het interactief afstandsonderwijs, en benadrukt bijkomend 4 uitgangspunten: 1) bij de organisatie van het interactief afstandsonderwijs dient steeds het belang van de leerling voorop te staan, 2) de organisatie dient te vertrekken vanuit een participatie en is gedragen, 3) de organisatie vertrekt vanuit pedagogische overwegingen en 4) interactief afstandsonderwijs verloopt met dezelfde kwaliteitsvereisten en kwaliteitszorg als contactonderwijs. Deze uitgangspunten zijn in lijn met de beleidsdoelstellingen die reeds bij aanvang voorop werden gesteld. Ook de Vlaamse Regering wenst met dit ontwerp van decreet voldoende garanties te bieden om hybride onderwijs op een gedragen en kwaliteitsvolle wijze te laten organiseren, met oog voor alle betrokken actoren.

De VLOR gaf in haar advies echter ook aan dat er geen consensus werd gevonden inzake de verhouding van interactief afstandsonderwijs. De vakorganisaties, samen met GO! Ouders en het

Netwerk tegen Armoede geven aan de maximumgrenzen van 50% niet te ondersteunen, en pleiten voor een (aanzienlijke) verlaging en diversifiëring naargelang de graad waarin de leerling zich bevindt. De andere partners wensen de 50% wel te behouden, en verwijzen daarbij naar het beleidsvoerend vermogen van elke school.

Naar aanleiding van dit advies, en naar aanleiding van de daaropvolgende onderhandelingen met sociale partners, werd het ontwerp van decreet aangepast op volgende punten:

- Het hybride onderwijs wordt enkel voorzien in het gewoon secundair onderwijs, en niet in het buitengewoon secundair onderwijs (m.u.v. opleidingsvorm 4) of het stelsel voor leren en werken;
- de maximumgrens voor de component van het interactief afstandsonderwijs varieert per graad, met in de eerste graad een maximum van 20% van de onderwijstijd op schooljaarbasis, de tweede graad 30% en de derde graad 40%;
- bovenstaande maximumgrenzen zijn niet van toepassing voor opleidingen in het kader van het topsportconvenant, de opleiding "ballet" en de opleiding HBO5-verpleegkunde.

C. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Voor een artikelsgewijze toelichting zie de memorie van toelichting bij het ontwerpdecreet.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De bepalingen in het voorontwerp van decreet hebben geen budgettaire impact, gezien ze enkel betrekking hebben op een organisatievorm en niet raken aan financierings- en subsidiëeringsmechanismen.

B. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en op het personeelsbudget, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het algemene beleid in zake personeel en organisatieontwikkeling, niet vereist is.

C. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op de financiën van de lokale besturen, noch op personeelsvlak, noch op het vlak van de werkingsuitgaven, de investeringen en schuld, en de ontvangsten.

4. VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van decreet zal voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet houdende het hybride onderwijs in het secundair onderwijs en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand

Ben WEYTS